

**รายงาน
 นวัตกรรมการศึกษาสถานศึกษานำร่อง
 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**

โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า

**สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กระทรวงศึกษาธิการ**

คำนำ

รายงานการพัฒนานวัตกรรม สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ นวัตกรรม คือ ๑) นวัตกรรมการบริหารการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้รูปแบบการบริหาร STEAM Model และ ๒) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เรื่อง “Play & Learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model “หนึ่งห้องเรียนหนึ่งงานอาชีพ” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ควบคู่กับการสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยสอดคล้องกับอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี คือการส่งเสริมทักษะและงานอาชีพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่าจึงพัฒนานวัตกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อให้เกิดทักษะและคุณลักษณะสำคัญกับผู้เรียนอย่างสูงสุด

การรายงานการพัฒนานวัตกรรมได้นำเสนอแนวทางและวิธีปฏิบัติที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนางานอาชีพกับผู้เรียน ผู้จัดทำหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เพื่อเสริมสร้างทักษะ อาชีพ ด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้รูปแบบการบริหาร STEAM Model.....	๑
การพัฒนานวัตกรรม Play & learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model หนึ่งห้องเรียนหนึ่ง งานอาชีพโรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑.....	๑๖
ภาคผนวก.....	๔๒

รายงานนวัตกรรมการศึกษาบริหารการศึกษา

๑. **ชื่อเรื่อง** การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้รูปแบบการบริหาร STEAM Model

๒. **ผู้จัดทำ** นายนิราศ เดชผล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า อ.ม่วงสามสิบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ โทร ๐๙๐-๐๔๑๕๕๓๐ E-mail :nirasdejpon๓๕๕@gmail.com

๓. **ระยะเวลาการพัฒนานวัตกรรม**

เมษายน ๒๕๖๘ - มีนาคม ๒๕๖๙

๔. **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ กำหนดทิศทางให้คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ ทั้งนี้สังคมไทยต้องเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้รัก สามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง รวมทั้งก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยการขับเคลื่อนภายใต้ ๗ ยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

๑) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

๒) การยกระดับคุณภาพมาตรฐาน วิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

๓) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและ นวัตกรรม รองรับความต้องการของตลาดงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล

๕) การพัฒนาคุณภาพของคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๖) การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของทุกภาคส่วน

๗) การพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษา จากการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมรอบด้าน รวมทั้งกติกาด้านการศึกษา ครูจึงควรพัฒนาตนเองให้เป็นครูในยุคการศึกษา ๔.๐ โดยใช้สมรรถนะที่ครูมีอยู่ในการทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียน ๔.๐ ด้วยการเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ จะทำให้ผู้เรียนได้รับทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ คือทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียนและการทำงานร่วมกันเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การสื่อสาร การใช้ข้อมูลสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารทางไกล การใช้คอมพิวเตอร์ และปัญญาประดิษฐ์ การคิดคำนวณ การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษา ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้รับผลการสะท้อนกลับจากการปฏิบัติหน้าที่จัด การเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น ซึ่งการ

นิเทศการศึกษาเป็นความร่วมมือและประสานงานของบุคลากรทางการศึกษาใน การพัฒนาเพื่อปรับปรุง คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ (ชาลี มณี ศรี. ๒๕๕๒ : ๑๖) ดังนั้นในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีระบบการ นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือการสอน หรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุก ด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปตามวัยและเต็มศักยภาพโดยความ ร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๑ : ๕๑) พัฒนาการ ทางด้านการศึกษาทำให้เกิดรูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่หลากหลาย เช่น การนิเทศการสอนแบบ คู่สัญญา การนิเทศแบบร่วมพัฒนา และการนิเทศสอนงาน (Coaching) เป็นต้น การนิเทศสอนงาน (Coaching) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครูให้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศแบบ Coaching นั้นอยู่บนหลักการ ของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกัน และกันระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช การโค้ชจัดขึ้นเพื่อ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง ขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้โค้ชตลอดจน เทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ผู้โค้ชนำมาใช้ โดยให้ครูมี โอกาสค้นคว้างานที่ต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิด ความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงาม แล้ว ย่อมจะได้รู้จักปรับปรุงงานด้านการเรียน การสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การโค้ช จึงมีใช้เน้นที่ การปรับปรุงที่ตัวครู หากแต่ให้ ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษา จุดประสงค์ของการให้การศึกษา การ พิจารณาความเหมาะสม ของหลักสูตรที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีการสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครู และผู้เรียนในขณะที่ เรียน เป็นต้น และปัจจัยที่สำคัญของการโค้ช นั่นคือการศึกษาไทยได้เปลี่ยนเป็น การศึกษา ๔.๐ ด้วย เป็นเพราะสังคมเราก้าวสู่สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสังคมดิจิทัล เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย การโค้ชจึงเป็นเรื่องสำคัญ ต่อ วิชาชีพครู เพราะครูจำเป็นต้องเป็นผู้มีองค์ความรู้ ซึ่งได้จากการศึกษาและพัฒนาตนเอง รวมทั้งได้รับ การโค้ชจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่ง เป็น ผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นอีกกิจกรรม หนึ่งที่สามารถตอบโจทย์การนิเทศ การศึกษาได้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการสร้าง วัฒนธรรมความร่วมมือกันเพื่อการ เรียนรู้ของทุกคน ทุกฝ่ายร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดีและสภาพ ปัจจุบัน เน้นการลงมือทำ มุ่งพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์ (วิจารณ์ พานิช. ๒๕๕๕) โดยเฉพาะในปัจจุบัน PLC ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของ ครูและเป็นกิจกรรมที่ครูต้องร่วมกันทำอย่าง ต่อเนื่อง เนื่องจาก PLC ได้ถูกนำมาเป็นตัวชี้วัดหนึ่งใน การประเมินวิทยฐานะของครูตามเกณฑ์ ว ๒๑/๒๕๖๐ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว๒๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งประโยชน์ที่เกิดจากกระบวนการ ขับเคลื่อน PLC ในสถานศึกษาพบว่าเกิดผลดีต่อทั้ง ครูผู้สอนและนักเรียน สำหรับผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกโดด

เดียวงานสอนของครูเพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้นโดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจ อย่างแข็งขันจนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของ นักเรียน ถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น ส่งผลดีต่อ ผู้เรียน พบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกรายวิชาสูงขึ้น ความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ของผู้เรียนสูงขึ้น เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่าสุดท้าย คือ มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกัน และลดลงชัดเจน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๖๓ : ๒๓ - ๒๔)

โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เป็นโรงเรียนนาร่องเขตพื้นที่นวัตกรรม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เสริมสร้างทักษะอาชีพ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ จึงได้คิดค้นนวัตกรรมการศึกษา ด้วยการศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีเป้าหมายคือ เสริมสร้างทักษะอาชีพ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ ให้ครูทุกคนมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว กระบวนการนิเทศ ติดตามจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาและส่งเสริมให้ครูทุกคนมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่าจึงจัดทำนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวภายใต้กระบวนการ PDCA เรื่อง พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้รูปแบบการบริหาร “ STEAM Model ”

๕. วัตถุประสงค์ของการจัดทำนวัตกรรม

๑. เพื่อให้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็น ระบบ
๒. เพื่อยกระดับและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนครูให้มีคุณภาพ
๓. เพื่อให้ข้าราชการครูทุกคนมีนวัตกรรม ที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมกับบริบท ความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน ต่อไป
๔. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
๕. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ ในปี ๒๕๖๓

๖. กลุ่มเป้าหมาย

- ๖.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑ คน
 - ๖.๒ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๑๔ คน
- จำแนกเป็น

- ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน ๒ คน
- ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ คน
- ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๖ คน

เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑. โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีการนิเทศชั้นเรียนตามปฏิทินปฏิบัติงาน อย่างน้อยร้อยละ ๗๐

๒. ข้าราชการครูทุกคนมีนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ ๑๐๐

๓. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะอาชีพ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑. โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่ามีนวัตกรรมการบริหาร และนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำมาใช้ได้จริง

๒. ครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และความต้องการของผู้เรียน

๓. โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่ามีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

๔. ผู้เรียนมีทักษะอาชีพสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระ

๗. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๑. นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ ด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้รูปแบบการบริหาร “ STEAM Model ”

๒. แผนพัฒนานวัตกรรม

๓. แบบบันทึกการนิเทศการจัดการศึกษา

๔. แบบบันทึกกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

๕. แบบบันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

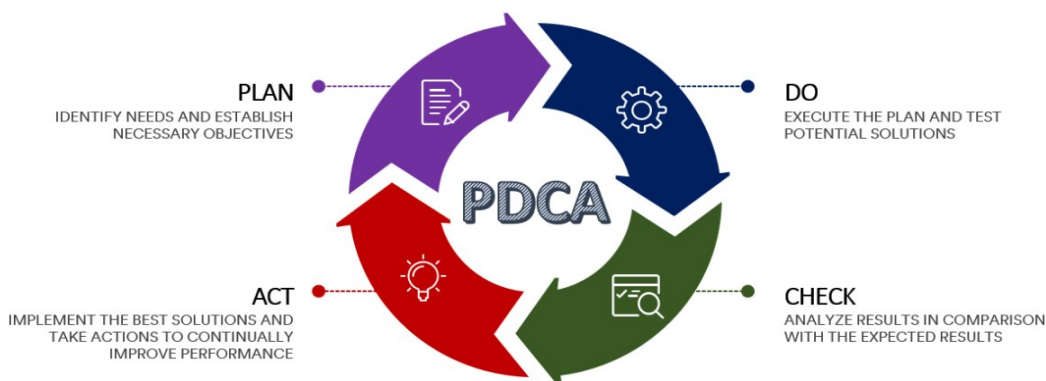
โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่าใช้กระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้ STEAM MODEL ภายใต้กระบวนการ PDCA (หน่วยศึกษานิเทศกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ๒๕๔๕: ๑๕ – ๑๖) ซึ่งในการดำเนินการมีขั้นตอนของการวางแผนการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศโดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และขออนุมัติโครงการ งบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตามแผนนิเทศ โดยประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ใน หัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่ นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และข้อควรพัฒนา

P : ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการโดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายจัดทำแผน กำหนดเนื้อหา ออกแบบสื่อ จัดเตรียมเครื่องมือกำหนดกรอบการ

บริหารงานบุคคล และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย กำหนดกรอบภาระงาน ปฏิทินการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม จัดทำปฏิทินการนิเทศ และเยี่ยมชั้นเรียน แต่งตั้งครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ตามความเหมาะสมและความถนัดของบุคลากร

T : Technology : การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนางาน สนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การใช้ Google Form เทคโนโลยีช่วยสอน สื่อ นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของข้าราชการครู

Efficiency : การมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ เสร็จทันเวลา และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า โดยมีการนิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในการพัฒนางานของข้าราชการครูและบุคลากร

Assessment : การประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่พยายามวัดคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่นการมอบหมายงาน การติดตามประเมินผล โดยใช้แบบทดสอบตามวัตถุประสงค์ การใช้แบบทดสอบมาตรฐาน (Tomas & MarShall ๑๙๗๗: ๒๖)

การประเมินจากสภาพจริง เพื่อจะได้นำผลการประเมินดังกล่าวมาปรับปรุงพัฒนา ให้ตรงกับสภาพปัจจุบันของปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ด้วยการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผล มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ นำกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้ร่วมอภิปราย สภาพปัญหา ร่วมกันวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการพัฒนาาร่วมกัน

Management : การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล คือการปกครอง การบริหาร การจัดการ ควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม หรือการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้อย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน มีความหมายอย่างกว้างขวาง ทั้งคุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง (<http://niKhomsao.go.th>)

หลักธรรมาภิบาล ประกอบ

๑.หลักนิติธรรม คือการปฏิบัติตามหลักกฎหมาย การบริหารจัดการภายในโรงเรียนเป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ โดยการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เพื่อร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๒.หลักคุณธรรม ประกอบไปด้วย หลักความรู้ความสามารถ คือการมอบหมายภาระงานต่างให้กับบุคลากร ให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด หลักความเสมอภาค คือ การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับ

บัญชา ด้วยความเท่าเทียมกัน และเป็นธรรมกับทุกคน ไม่เอินเอียงโดยยึดถือความถูกต้องเหมาะสมและประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก หลักความมั่นคง คือ การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร มีการนิเทศ กำกับติดตาม ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หลักความเป็นกลาง คือ มีจิตใจมั่นคง ไม่เอินเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยึดมั่นถือมั่นในความถูกต้องชอบธรรม ไม่ยึดติดกับพวกพ้อง หรือญาติมิตรของตนเอง มีเหตุมีผล คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

๓.หลักความโปร่งใส การบริหารจัดการเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เปิดเผยโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

๔. หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คือร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงานโครงการ และกิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

๕. หลักความรับผิดชอบ การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดของบุคลากร มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน กำหนดกรอบภาระงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน นิเทศติดตาม ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. หลักความคุ้มค่า คือการตระหนักว่าทรัพยากรนั้นมีอยู่อย่างจำกัด จะบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้รับบริการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช <https://race.nstru.ac.th>.)

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้รับบริการ จึงศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ด้วยการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเหมาะสมตามความจำเป็นของแต่ละโครงการ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน กำหนดปฏิทินการนิเทศ ติดตามและดำเนินการตามปฏิทิน วัดและประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้

๙.๑ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

๙.๑.๑ ความหมายของการนิเทศการศึกษา นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ หลายลักษณะแตกต่างกันไปตามวิวัฒนาการด้านการศึกษา จุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษา ในสมัยนั้นๆ ซึ่งจะนำเสนอพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (๒๕๕๑ : ๒๖๒) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

ชาลี มณีศรี (๒๕๕๒ : ๑๖) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความร่วมมือและ ประสานงาน ของบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครู อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุกานดา ตปนียางกูร (๒๕๔๙ : ๕) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทางวิชาการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายอันพึงประสงค์ เพราะงานนิเทศการศึกษา เป็นงานที่จะช่วยปรับปรุง แก้ไข ริเริ่ม โดยใช้เทคนิคและบริบททางสังคมเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้ ครู เกิดกำลังใจ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการ นิเทศ และมนุษยสัมพันธ์เข้าช่วยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา

สันต์ ธรรมบำรุง (๒๕๔๙ : ๖๐ - ๖๑) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ การชี้แจง บริหาร การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในการที่จะส่งเสริม ให้ครู ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

นพพงษ์ บุญจิตราตุล (๒๕๔๙ : ๙) กล่าวโดยสรุปว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามในทุกวิถีทางของผู้เชี่ยวชาญ ที่จะช่วยเหลือพัฒนาผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษาเป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่ปรารถนา หน้าที่ของการนิเทศ การศึกษา จำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลดีต่อการเจริญของนักเรียน และปรับปรุง ทักษะของครู

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการช่วยเหลือแนะนำ การวางแผน การปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและ พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๙.๑.๒ ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

ไฉน ยิ่งล่อ (๒๕๕๐ : ๑๐) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ขั้นตอนกระบวนการในการ นิเทศภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนสูง

อเนก ส่งแสง (๒๕๕๐ : ๑๓๖) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การนิเทศ ที่อาศัยบุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้งขึ้น โดยทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๑ : ๕๑) กล่าวว่า การนิเทศ ภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือการสอน หรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปตามวัยและเต็มศักยภาพโดย ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

พิสิฐ ทวีกาญจน์ (๒๕๕๒ : ๑๐๔) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ หรือช่วยเหลือของผู้บริหารโรงเรียน และบุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศใน การเพิ่มสมรรถภาพการสอนของครูภายในโรงเรียนให้สูงขึ้น ให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนไป ด้วยดี และทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามภารกิจ ของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายและบังเกิด ผลดีแก่ผู้เรียน

๙.๑.๓ กระบวนการนิเทศแบบ PDCA กระบวนการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ๒๕๔๕: ๑๕ – ๑๖) ได้ใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินการมีขั้นตอนของการวางแผนการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศโดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ และขออนุมัติโครงการ งบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตามแผนนิเทศ โดยประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แลวปรับปรุงการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ใน หัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่ นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และขอควรพัฒนา

๙.๑.๔ กระบวนการนิเทศแบบ Coaching การนิเทศสอนงาน (Coaching) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศแบบ Coaching นั้นอยู่บน หลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช การโค้ชจัด ขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้โค้ช ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ผู้โค้ชนำมาใช้ โดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่ต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะได้รู้จักปรับปรุงงานด้าน การเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การโค้ช จึงมิใช่เน้นที่การปรับปรุงที่ตัวครู หากแต่ให้ ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษา จุดประสงค์ของการให้การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสม ของหลักสูตรที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีการสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครูและผู้เรียนในขณะที่ เรียน เป็นต้น และปัจจัยที่สำคัญของการโค้ช นั้นคือการศึกษาไทยได้เปลี่ยนเป็นการศึกษา ๔.๐ ด้วย เป็นเพราะสังคมเราก้าวสู่สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสังคมดิจิทัล เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย การโค้ชจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อ วิชาชีพครู เพราะครูจำเป็นต้องเป็นผู้มีองค์ความรู้ ซึ่งได้จากการศึกษาและพัฒนาตนเอง รวมทั้งได้รับการโค้ชจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่ง เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

๙.๒ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

๙.๒.๑ ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีวรรณกรรมทางการศึกษา จากการวิจัยหรือโครงการศึกษาต่าง ๆ สามารถ เรียบเรียงสรุปเป็นความหมายของ PLC คือ การรวมตัวรวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครูผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ Sergiovanni (๑๙๙๔) ได้อธิบายว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครู ของโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการโรงเรียนซึ่ง Hord (๑๙๙๗) มองในมุมมองเดียวกัน โดยมองการรวมตัวกันดังกล่าว มีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกัน ของครูหรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) การมีคุณค่า ร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปถึงการเรียนร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของ สมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (Senge, ๑๙๙๐) การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้นในการเรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงาน ร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในทิศขั้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา โดย PLC มีแง่มุมที่สำคัญ คือ เป็นกิจกรรมที่เน้นที่การเรียนรู้ มี

วัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกคนทุกฝ่าย ร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดีและสภาพ ปัจจุบัน เน้นการลงมือทำ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์ (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) ในทัศนะของ วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) เห็นว่า PLC เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อ แลกเปลี่ยน เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต โดยผู้บริหารระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับ โรงเรียนถึงระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการ พัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ PLC เป็นมรรคแห่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดทักษะการเรียนรู้และเป็นการพัฒนาตนเองของครูเพื่อเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ ร่วมกับสมาชิกพัฒนาซึ่งกันและกันด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติ นอกจากนี้ PLC เป็นเครื่องมือที่ ช่วยนำไปสู่การตั้งโจทย์และทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC : Professional learning community หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจร่วมพลัง ร่วมทำและเรียนรู้ร่วมกันกัน ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และ ผู้บริหาร แบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกัน ของสมาชิกในชุมชน

๑๐. การนำรูปแบบการพัฒนา STEAM Model ไปใช้

ระยะที่ ๑ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ RT, O-NET และ NT โดยใช้กระบวนการจัดการ เรียนรู้ Active Learning โดยใช้รูปแบบการพัฒนา STEAM Model ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือครูผู้สอนทุกคนมี นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ เพื่อเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ อนุบาล ๒ – มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้รูปแบบการพัฒนา STEAM Model ปีการศึกษา ๒๕๖๗

ระยะที่ ๒ โรงเรียนดำเนินการพัฒนา STEAM Model เดิม เพื่อพัฒนาเป็น รูปแบบการ นิเทศการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ STEAM Model ด้วยกระบวนการพัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้โดยผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

๒. ดำเนินการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทุกคน เพื่ออธิบายขั้นตอนการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ STEAM Model

๓. ดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ดำเนินการนิเทศการ จัดการ เรียนการสอน โดยใช้รูปแบบ STEAM Model ที่พัฒนาขึ้น

๔. ดำเนินการจัดทำปฏิทินการนิเทศ และ PLC เพื่อร่วมกันดำเนินการนิเทศการจัดการเรียน การสอน ตามรูปแบบ STEAM Model

๕. ดำเนินการนิเทศภายใน การจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการนิเทศ STEAM Model และร่วมวางแผนทบทวนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามปฏิทินที่ได้กำหนดขึ้น

๖. นำผลการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาปรับปรุงพัฒนา

๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

๑ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑ คน

๒ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๑๔ คน จำแนกเป็น

- ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน ๒ คน
- ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ คน
- ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๖ คน

เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑.โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีการนิเทศชั้นเรียนตามปฏิทินปฏิบัติงาน ครบ ๑๐๐ % ทุกชั้นเรียน

๒.ข้าราชการครูทุกคนมีนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน จำนวน ๑๔ นวัตกรรม ร้อยละ ๑๐๐

๓.ผู้เรียนทุกคนมีทักษะด้านอาชีพ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑.โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่ามีนวัตกรรมการบริหาร และนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำมาใช้ได้จริง

๒.ครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และความต้องการของผู้เรียน

๓.โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่ามีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

๔.ผู้เรียนมีทักษะอาชีพสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระ

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

บทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มีหลายแง่มุมที่สำคัญซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้และระบบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างบทเรียนสำคัญ ได้แก่

๑. ผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางของนวัตกรรม

การออกแบบนวัตกรรมใด ๆ ควรเริ่มจากความต้องการและบริบทของผู้เรียน ไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีที่ล้ำสมัยเท่านั้น แต่ต้องตอบโจทย์ “เรียนรู้เพื่ออะไร” และ “เรียนรู้อย่างไรให้เกิดผล”

๒. บริบทของสถานศึกษาและสังคมมีผลต่อความสำเร็จ

นวัตกรรมหนึ่งที่ใช้ได้ผลในโรงเรียนหนึ่ง อาจไม่ได้ผลในอีกโรงเรียนหนึ่ง การคำนึงถึงความหลากหลาย เช่น ความพร้อมของครู โครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นเรื่องสำคัญ

๓. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหาร ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วม และเพิ่มโอกาสให้นวัตกรรมถูกนำไปใช้จริง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวได้แสดงความคิดเห็น ด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ

๔. การทดลองและปรับปรุงต่อเนื่อง (Iteration)

นวัตกรรมไม่ควรหยุดที่ “การลองครั้งแรก” ควรมีระบบติดตามผล และปรับปรุงตามข้อมูลที่ได้จากการใช้งานจริง ซึ่งเป็นหัวใจของแนวคิด Design Thinking และ Agile

๕. เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ไม่ใช่คำตอบ

การนำนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ เช่น แอปพลิเคชันการเรียนรู้ AI หรือ AR/VR จะได้ผลดีเมื่อใช้ควบคู่กับแนวคิดการสอนที่ดี มิฉะนั้นจะกลายเป็นเพียง "ของเล่นใหม่" ที่ไม่ยั่งยืน

๖. การพัฒนาครูคือกุญแจสำคัญ

ครูเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักของนวัตกรรม หากไม่ได้รับการอบรมหรือสนับสนุนอย่างเพียงพอ นวัตกรรมก็อาจไม่สามารถลงสู่ห้องเรียนได้อย่างแท้จริง กระบวนการนี้เทศก้ากับ ติดตาม ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำของผู้บริหาร แก่ครูผู้สอนเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาครู

๗. ประเมินผลต้องครอบคลุม ไม่ใช่แค่คะแนนสอบ

ควรมีการประเมินทั้งผลการเรียนรู้ (learning outcomes) และทักษะที่ไม่ใช่เชิงวิชาการ เช่น ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือ

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

ด้านผู้เรียน

- ผู้เรียนมีทักษะอาชีพสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกล้าที่จะคิดต่างและลองทำสิ่งใหม่ มีทักษะการแก้ปัญหา สามารถมองเห็นปัญหาและคิดวิธีแก้ไขอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบและความมุ่งมั่น ตั้งใจทำให้ผลงานสำเร็จ ไม่ล้มเลิกกลางทาง การทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งหน้าที่ รับฟังความเห็นผู้อื่น

ด้านครู

- ข้าราชการครูทุกคนมีนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน จำนวน ๑๔ นวัตกรรม ร้อยละ ๑๐๐ สามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท และความต้องการของผู้เรียน เป็นผู้ให้แรงบันดาลใจ กระตุ้นให้นักเรียนอยากคิด อยากทดลอง อยากพัฒนา สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning): เปิดโอกาสให้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ พัฒนาตนเองให้ทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

ด้านผู้บริหาร

- ผู้บริหารมีนวัตกรรมการบริหาร และ ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เป็นรูปธรรม และสามารถนำมาใช้ได้จริง โดยมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีการนิเทศชั้นเรียนตามปฏิทินปฏิบัติงาน ครบ ๑๐๐ % ทุกชั้นเรียน ส่งเสริมให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง

ด้านผู้ปกครอง

- ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของทางสถานศึกษา ด้วยการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกับทางสถานศึกษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรหลานที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องดีงาม ทั้งที่บ้านและโรงเรียน สนับสนุนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สนับสนุนโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ สื่อการเรียนรู้ ร่วมเป็นวิทยากรหรือผู้ช่วยในกิจกรรมที่ตนมีความเชี่ยวชาญ

รายงานนวัตกรรมการจัดการจัดการการเรียนรู้

๑. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรม Play & learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model หนึ่งห้องเรียนหนึ่งงานอาชีพ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

๒. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางธัญญรัตน์ พรหมศิริ ครูชำนาญการพิเศษ

นางสาสุทธีณี ดีพลางาม ครูชำนาญการพิเศษ

๓. ระยะเวลา

พฤษภาคม ๒๕๖๘ - มีนาคม ๒๕๖๙

๔. ที่มาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาของประเทศ จะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ คำนึงถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพลวัตของโลกยุคใหม่ ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชากรในทุกช่วงวัย ที่จะต้องเผชิญความท้าทายกับ วิถีชีวิตใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล เป็นผู้มีความรู้มีทักษะและใฝ่เรียนรู้ (Learning Skills) สามารถเชื่อมโยงนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีทักษะชีวิต (Life Skills) ในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Active Citizen) มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) ในปัจจุบัน ไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Competency-based Learning) เป็นสำคัญ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะแบบผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบถักทอความรู้ ทักษะ คุณลักษณะผู้เรียนเข้าด้วยกัน ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผ่านการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การมีครูอาจารย์ที่มีสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีสมรรถนะ ในการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการเรียนรู้ การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางและจังหวะก้าวการเรียนรู้ของตนเอง (Personalized Learning) อย่างมีความหมาย มีการวัด

และประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติอย่างแท้จริง ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและความพร้อมเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แต่ละระดับ

โรงเรียนบ้านหนองหลามหนองเหล่า เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนที่จบการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางส่วนจะหลุดออกจากระบบการศึกษา และจะถูกผลักเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างไม่ได้ตั้งใจ ทั้งที่มีวุฒิแค่ ม.3 จึงกลายเป็นคำถามขึ้นมาว่า ที่ผ่านมารโรงเรียนได้เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนมากน้อยเพียงใด เมื่อจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้ศึกษาต่อ แต่ไปประกอบอาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเกิดจากการสร้างทักษะในการทำงานและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งช่วยให้เด็กออกไปต่อสู้ชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีคุณภาพ จึงเหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และคุณธรรม โดยใช้กระบวนการ Active learning เพื่อสร้างการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน ซึ่งนอกจากจะสามารถสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนแล้วยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมและต่อยอดในการสร้างอาชีพ ๔ H Model จึงเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย ๔H Model เพื่อการสร้างงานอาชีพ:

๑. Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง/ความคิด): การวิเคราะห์ตลาด ความถนัดตนเอง และวางแผนธุรกิจ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อต่อยอดธุรกิจ

๒. Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ/ทัศนคติ): ความมุ่งมั่น มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ จริยธรรมในการทำธุรกิจ และความใส่ใจลูกค้า เพื่อสร้างความยั่งยืนและความน่าเชื่อถือ

๓. Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ): ลงมือทำจริง พัฒนาทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ หรือการผลิตสินค้า/บริการ ให้ได้มาตรฐาน

๔. Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ/สุขภาวะ): การดูแลสุขภาพกายและใจเพื่อให้พร้อมทำงาน และหมายถึงการสร้างอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม/สุขภาพผู้

ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการนี้เพื่อเป็นการฝึกทักษะอาชีพของนักเรียนให้มีคุณภาพทุกชั้นเรียนจึงเกิดโครงการ 1ห้องเรียน 1 งานอาชีพ

๕. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้มีในด้านทักษะอาชีพ
- 2) เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิดในการทำงานของนักเรียน
- 3) เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ

๖. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนทุกคน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๑๕๘ คน

๗. เครื่องมือที่ใช้

๗.๑ นวัตกรรม Play & learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model หนึ่งห้องเรียนหนึ่งงานอาชีพ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ โดยมี กิจกรรมดังนี้

๑. ชั้นอนุบาล ๑ ปลุกผักยักษ์โลก
ผู้รับผิดชอบ นางกมลวรรณ ชารี
๒. ชั้นอนุบาล ๒ สวนครัวธรรมชาติ
ผู้รับผิดชอบ นางศุภัชกาญจน์ มุกสิกสาร
๓. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปันรักผักจากหนู
ผู้รับผิดชอบ นางจันทกานต์ ศรีปาน
๔. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ กลิ่นหอมปิ่นสุข
ผู้รับผิดชอบ นางสาวนพพร พูลเพิ่ม
๕. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ฝาแปลงร่างขวดฮักโลก
ผู้รับผิดชอบ นางสาวชนิษฐา ศรีสมภพ
๖. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ Macrame Green Hanger
ผู้รับผิดชอบ นางธัญญรัตน์ พรหมศิริ
๗. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พัดหลอด...กอดลม
ผู้รับผิดชอบ นางสาวยุภาภรณ์ กาฬเนตร
๘. ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปลาพาเพลิน
ผู้รับผิดชอบ นายอดุลย์ นวลเปล่ง
๙. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ One Wash
ผู้รับผิดชอบ นางสาวกนกนาถ โชคชัยตระกูล
๑๐. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ น้ำพริกสมุนไพร ก้าวไกลสู่อาชีพ
ผู้รับผิดชอบ นางสุมาลี คุณา
๑๑. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เรียนรู้การลงทุน เพื่อต้นทุนที่ยั่งยืน
ผู้รับผิดชอบ นายทรัพย์สถิต นาคดี
๑๒. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ Happy Farm ยามไถ่ขัน
ผู้รับผิดชอบ นายชาติ นิษรัตน์
๑๓. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สปุสมุนไพรรักษา
ผู้รับผิดชอบ นางสาวสุทิตินี ดีพลางาม

๗.๒ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน

๗.๓ แบบประเมินความพึงพอใจ

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรม Play & learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model หนึ่งห้องเรียนหนึ่งงานอาชีพ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนสำคัญคือ ๑) การวางแผน ๒) การปฏิบัติตามแผน ๓) การตรวจสอบ และ ๔) การปรับปรุงแก้ไข ตามแนวคิดของ Deming มาเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

รูปภาพ แสดงวงจรในการพัฒนานวัตกรรม Play & learn เพลินทำงาน โดย ๔H Model

๑.ขั้นวางแผน

การพัฒนานวัตกรรม “Play & Learn เพลินทำงาน” โดยใช้ ๔H Model ภายใต้โครงการ “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งงานอาชีพ” มีขั้นตอนสำคัญที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) ดังนี้

โรงเรียนดำเนินการตามกระบวนการที่เชื่อมโยงกับ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพ ดังนี้:

วิเคราะห์บริบท: ประชุมคณะครูร่วมกันวิเคราะห์ความถนัด ทักษะที่ท้องถิ่น และความต้องการ เพื่อเลือก "งานอาชีพ" ประจำห้องเรียนนวัตกรรมนี้ใช้หลักการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกันครูออกแบบกิจกรรม (Play & Learn): จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นความ สนุก (Play) ควบคู่กับการได้สาระ (Learn) โดยบูรณาการผ่านการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมของแต่ละชั้นเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและเสนอผู้บริหาร

๒. ขั้นตอนดำเนินงาน

ครูและนักเรียนทุกคนการปฏิบัติตามแผนจัดกิจกรรม ๑ ห้องเรียน ๑ งานอาชีพ ผ่าน องค์ประกอบ ๔H เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ

Head (สมอง): เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผน และความรู้พื้นฐานในงานอาชีพที่ เลือก

Heart (จิตใจ): ปลุกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ความรับผิดชอบ และคุณธรรมในการประกอบ อาชีพ

Hand (ทักษะ): ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความชำนาญในทักษะเฉพาะทางของแต่ละห้องเรียน Health (สุขภาพ): คำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนในขณะ เรียนรู้

๓. ขั้นตอนตรวจสอบ

ครูมีการประเมินสมรรถนะ ทดสอบทักษะของผู้เรียนผ่านการปฏิบัติ และการประเมินตามสภาพ จริงเพื่อจะเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนานวัตกรรมชั้นเรียน

คณะครูและผู้บริหารร่วมกันสะท้อนผล ตรวจสอบว่าผู้เรียนมีจุดแข็งหรือจุดที่ต้องพัฒนาโดยใช้ ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง นวัตกรรมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสูงสุด

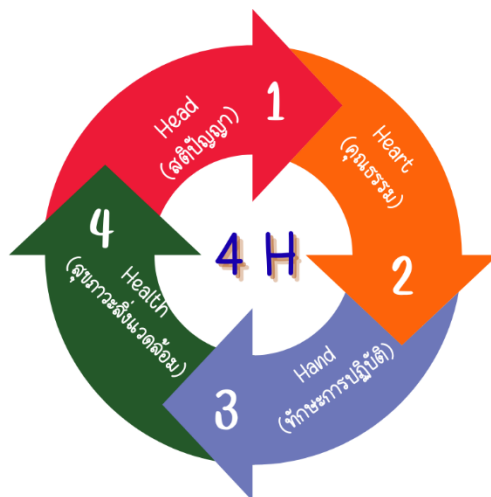
๔. การปรับปรุงแก้ไข

วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและเขียนรายงาน นำเสนอผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อปรับปรุงและต่อยอดต่อไป

๕. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนานวัตกรรม "Play & Learn เพลินทำงาน" โดยใช้ ๔H Model ภายใต้โครงการ "หนึ่ง ห้องเรียน หนึ่งงานอาชีพ" ของ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สังกัด สพป.อุบลราชธานี เขต ๑ มี ขั้นตอนสำคัญที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ๔H Model นวัตกรรมนี้ใช้หลักการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านองค์ประกอบ ๔H เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ

รูปภาพแสดง ๔H Model

๔ H Model ประกอบด้วย

- Head (สมอง): เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผน และความรู้พื้นฐานในงานอาชีพที่เลือก
- Heart (จิตใจ): plugged เจตคติที่ดีต่อการทำงาน ความรับผิดชอบ และคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
- Hand (ทักษะ): ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความชำนาญในทักษะเฉพาะทางของแต่ละห้องเรียน
- Health (สุขภาพ): คำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนในขณะที่เรียนรู้

๒. ทฤษฎี วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)

วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันดีในชื่อ PDCA คือกระบวนการบริหารงานเชิงระบบที่เน้น การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เพื่อยกระดับคุณภาพของงาน ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ แนวคิดนี้ถูกพัฒนาต่อยอดโดย ดร. วิลเลียม เอ็ดเวิร์ดส์ เดมมิ่ง (Dr. W. Edwards Deming) นักสถิติชาวอเมริกัน จากรากฐานของ Walter Shewhart โดยประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนหลักที่ต้องทำหมุนเวียนเป็นวงจร ดังนี้:

๔ ขั้นตอนหลักของ PDCA

๑. P - Plan (วางแผน): การระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ ตั้งเป้าหมาย และออกแบบวิธีการแก้ไข หรือแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน

๒. D - Do (ปฏิบัติ): การนำแผนที่วางไว้ไปลงมือปฏิบัติจริง โดยมักเริ่มจากการทดลองในระดับเล็ก หรือโครงการนำร่องเพื่อเก็บข้อมูล
๓. C - Check (ตรวจสอบ): การประเมินผลลัพธ์จากการปฏิบัติ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน ขั้นตอนวางแผน เพื่อดูว่ามีข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ไม่ได้ดั่งใจอย่างไร
๔. A - Act (ปรับปรุงแก้ไข): หากผลลัพธ์สำเร็จให้นำมาทำเป็น "มาตรฐาน" ใหม่ แต่ถ้ามีข้อผิดพลาดให้นำข้อมูลนั้นกลับไปวางแผนปรับปรุงใหม่ในรอบถัดไป เพื่อสร้างวงจรการพัฒนาที่ไม่สิ้นสุด

๓.แนวคิด Play & Learn (หรือ Play-Based Learning)

Play & Learn (หรือ Play-Based Learning) คือการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ "การเล่น" เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาทักษะและสร้างความรู้ให้กับผู้เรียน โดยเน้นความสนุกสนานและอิสระในการสำรวจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ

หัวใจสำคัญของทฤษฎี (Play + Learn = Plearn)

๑. ธรรมชาติของเด็ก: ยึดหลักจิตวิทยาว่าเด็กชอบเล่นเป็นพื้นฐาน
๒. เรียนโดยไม่รู้ตัว: ผู้เรียนได้รับทักษะ สารความรู้ และประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำให้ไม่รู้สึกกดดันเหมือนการท่องจำ
๓. เน้นกระบวนการ (Active Process): ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น มีอิสระในการตัดสินใจ และลงมือทำด้วยตนเอง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องจากนักทฤษฎีคนสำคัญ

๑. Jean Piaget: เชื่อว่าการเล่นคือวิธีที่เด็กใช้สร้างความเข้าใจและ "ปรับตัว" เข้ากับโลกผ่านการลองผิดลองถูก
๒. Friedrich Froebel: ผู้ให้กำเนิดโรงเรียนอนุบาล มองว่าการเล่นคืองานที่สำคัญที่สุดของเด็ก และควรใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม (Gifts) เพื่อสื่อความหมาย
๓. Maria Montessori: เน้น "การเล่นปนเรียน" (Play Way Method) ผ่านกิจกรรมที่เด็กเลือกทำเอง (Self-Activity) เพื่อพัฒนาพลังจิตและสติปัญญา

ประโยชน์ของการเรียนปนเล่น

๑. พัฒนาการ ๔ ด้าน: ส่งเสริมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาพร้อมกัน
๒. ทักษะการแก้ปัญหา: การเผชิญโจทย์ในเกมช่วยฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง
๓. ความคิดสร้างสรรค์: สภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายช่วยให้ผู้เรียนกล้าคิดนอกกรอบและทดลองสิ่งใหม่

๔. PLC (Professional Learning Community)

PLC (Professional Learning Community) หรือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ ทฤษฎีการบริหารการศึกษาที่เปลี่ยนโรงเรียนจาก "สถานที่สอน" ให้เป็น "สถานที่เรียนรู้ร่วมกัน" ของครูและบุคลากร เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ คุณภาพของผู้เรียน

ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิดของ Richard DuFour และคณะ โดยมีเสาหลักที่สำคัญดังนี้ครับ:

๑. พันธกิจร่วม (Shared Mission & Vision)

ทุกคนในทีมต้องมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน คือ "นักเรียนต้องเกิดการเรียนรู้" ไม่ใช่แค่ "ครูได้สอนตามแผน" โดยเน้นการตั้งคำถามว่า:

- เราต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไร?
- เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเรียนรู้แล้ว?
- เราจะทำอย่างไรถ้าเด็กเรียนรู้ไม่ได้ตามเป้า?

๒. การทำงานร่วมกัน (Collaborative Culture)

เปลี่ยนจากการทำงานแบบ "ต่างคนต่างสอน" มาเป็นการทำงานเป็นทีม ครูแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน ปัญหาที่เจอ และวิธีแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยยึดหลักความไว้วางใจและไม่มีการตัดสินถูกผิด

๓. การมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ (Focus on Results)

ใช้ ข้อมูลจริง (Data) เช่น ผลสอบ ชิ้นงาน หรือพฤติกรรมผู้เรียน มาเป็นตัวตั้งในการสนทนา เพื่อประเมินว่าวิธีการสอนแบบใดได้ผลจริง และควรปรับปรุงจุดไหน

๔. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collective Inquiry)

ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ หรือนวัตกรรมทางการสอน (เช่น การใช้ Active Learning) เพื่อนำมาแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียน

๕. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

PLC ไม่ใช่การประชุมครั้งเดียวจบ แต่เป็น "วงจร" ที่ทำซ้ำคล้ายกับ PDCA เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ ครูให้สูงขึ้นอยู่เสมอ

๑๐. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การนำนวัตกรรมไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่แค่การนำเครื่องมือใหม่ไปวางในห้องเรียน แต่คือ “กระบวนการเปลี่ยนผ่าน” ที่ต้องทำอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้เกิดการยอมรับและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่าได้นำนวัตกรรม “Play & Learn เพลินทำงาน” โดยใช้ ๔H Model ภายใต้โครงการ “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งงานอาชีพ” แยกเป็นกิจกรรมดังนี้

๑. กิจกรรมปลูกผักสวนครัวขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (คิดเป็น):

๑. นักเรียนร่วมกัน วางแผน เลือกชนิดผักที่เหมาะสมกับฤดูกาลและพื้นที่ในโรงเรียน

๒. ศึกษาข้อมูลวิธีปลูก การเตรียมดิน และระยะเวลาเก็บเกี่ยวจาก คู่มือการปลูกผักสวน

ครัว เพื่อให้มีความรู้ก่อนลงมือจริง

Heart (ใจรัก):

๑. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์และการบริโภคผักปลอดภัย

๒. ฝึกความ อุดทนและวินัย ผ่านการดูแลรดน้ำและกำจัดวัชพืชทุกวัน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานเกษตร

Hand (ทำได้):

๑. ลงมือปฏิบัติจริง ตั้งแต่การเตรียมแปลง เพาะเมล็ด ย้ายกล้า ไปจนถึงการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
๒. เรียนรู้วิธีการใช้ เครื่องมือเกษตร อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว

Health (แข็งแรง):

๑. เน้นการปลูกแบบ ไร้สารพิษ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สะอาดและปลอดภัยต่อสุขภาพของนักเรียน
๒. การทำงานในแปลงผักถือเป็นการทำงานกลางแจ้งที่สร้างเสริมสุขภาพร่างกายให้

แข็งแรง

๒. กิจกรรมบูรณาการสุขขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (คิดสร้างสรรค์):

๑. นักเรียนศึกษาคุณสมบัติของ สมุนไพร แต่ละชนิด เช่น ใบเตย มะกรูด ตะไคร้หอม หรือ ดอกไม้แห้ง ว่าชนิดใดช่วยไล่แมลงหรือช่วยให้ผ่อนคลาย
๒. ออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือลวดลายถุงผ้าให้น่าสนใจตามเทรนด์ตลาด โดยสามารถดู ไอเดียการออกแบบถุงหอม เพื่อสร้างความแตกต่าง

Heart (ประณีตด้วยใจ):

๑. ฝึกสมาธิและความประณีตในการบรรจุสมุนไพรและการตกแต่งถุง
๒. สร้างความภาคภูมิใจใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมชาติที่มีในโรงเรียนหรือชุมชน

Hand (ฝึกทักษะมือ):

๑. ขั้นตอนการทำ: เริ่มจากการตากแห้งสมุนไพร การหั่น/ซอยให้ได้ขนาดที่เหมาะสม และการผสมสัดส่วนกลิ่น
๒. ฝึกทักษะการเย็บปักถุงผ้าเบื้องต้น หรือการมัดเงื่อนให้สวยงาม ซึ่งเป็นทักษะ งานประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ

Health (สุขภาพดี):

๑. เน้นการใช้สมุนไพรแท้ ๑๐๐% ไร้สารเคมี เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ใช้ (Aromatherapy)
๒. ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ไถ่ล้างหรือลดกลิ่นอับในห้องเรียน ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ถูกลักษณะ

๓. กิจกรรมพวงกุญแจฝาแปลงร่างฮักโลก เป็นการเปลี่ยนขยะให้เป็นมูลค่า (Upcycling) ตามแนวคิดเศรษฐกิจขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (คิดสร้างสรรค์):

๑. นักเรียนร่วมกันระดมสมองออกแบบขวดลาย โดยใช้เทคนิคการหลอมละลายฝาพลาสติก (ประเภท HDPE) หรือการเพ้นท์ขวดลายลงบนฝา

๒. วางแผนการคัดแยกสีฝาขวดน้ำเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่สวยงามและมีความเป็นเอกลักษณ์

Heart (ใส่ใจสิ่งแวดล้อม):

๑. ปลุกฝังจิตสำนึก การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการลดขยะในโรงเรียน

๒. สร้างความภาคภูมิใจในการนำของเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้

Hand (ลงมือประดิษฐ์):

๑. ขั้นตอนการทำ: ทำความสะอาดฝาขวด เจาะรูด้วยสว่านมือหรืออุปกรณ์เจาะ และประกอบเข้ากับ อะไหล่ฟางกัญแจ

๒. หากใช้เทคนิคการหลอม ต้องฝึกทักษะการใช้ความร้อนอย่างระมัดระวังและการใช้แม่พิมพ์ (Molds) รูปทรงต่างๆ

Health (ปลอดภัยไว้ก่อน):

๑. เน้นความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ที่มีความคมหรือความร้อน โดยต้องสวมหน้ากากอนามัย เพื่อป้องกันกลิ่นพลาสติกในขณะทำงาน

๒. จัดสภาพแวดล้อมการทำงานให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดีตามหลัก สุขาภิบาลโรงเรียน

๔. กิจกรรม Macrame Green Hanger เป็นกิจกรรมที่ฝึกสมาธิและสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ใช้ตกแต่งบ้านได้จริง ขั้นตอนการสร้างสรรคค์ตาม ๔H Model

Head (วางแผนและออกแบบ):

๑. นักเรียนเรียนรู้ เจื่อนมาคราเม่พื้นฐาน เช่น Square Knot หรือ Spiral Knot

๒. กำหนดความยาวของเชือกให้สัมพันธ์กับขนาดกระถางที่จะนำมาแขวน เพื่อให้ชิ้นงานใช้งานได้จริงและสมดุล

Heart (สมาธิและความภูมิใจ):

๑. การถักมาคราเม่ต้องอาศัย ความอดทนและสมาธิ สูงในการจดจำจังหวะการผูกเงื่อน

๒. สร้างความภูมิใจในชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ประดับสวนแนวตั้งในโรงเรียน หรือเป็นของขวัญทำมือที่มีคุณค่า

Hand (ทักษะการถัก):

๑. ลงมือทำ: ฝึกการวัด การตัดเชือก และการเริ่มต้นผูกเงื่อนจากห่วงไม้ไปจนถึงการทำฐานรองกระถาง

๒. พัฒนาทักษะการใช้มือและตาให้ทำงานประสานกัน (Hand-Eye Coordination) ผ่านการเลือกใช้ เชือกคอตตอนหรือเชือกฟอก ที่มีผิวสัมผัสแตกต่างกัน

Health (ผ่อนคลายและปลอดภัย):

๑. ใช้กิจกรรมการถักเป็นรูปแบบหนึ่งของ **คิลปะบำบัด** ช่วยให้จิตใจสงบและผ่อนคลาย ความเครียดจากการเรียน
๒. ระมัดระวังเรื่องท่านั่งและการจัดสรีระระหว่างถัก เพื่อป้องกันอาการปวดเมื่อยจากการทำงาน ต่อเนื่อง

๕. กิจกรรมพัฒนาจากหลอดกอดลม ขั้นตอนการสร้างสรรค์ตาม ๔H Model

Head (คิดและวางแผน):

๑. นักเรียนเรียนรู้ **เทคนิคการรีดหลอด** ให้แบนและการเลือกสลับสีเพื่อให้เกิดลวดลาย เช่น ลาย ขัดพื้นฐาน หรือลายทแยง
๒. วางแผนการคำนวณจำนวนหลอดที่ต้องใช้ต่อพัด ๑ เล่ม เพื่อให้งานออกมาสมมาตรและ แข็งแรง

Heart (ประณีตและอดทน):

๑. ฝึกความใจเย็นในการจัดเรียงหลอดให้ชิดกัน หากหลอดหลวมพัดจะไม่แข็งแรง
๒. สร้างจิตสำนึก **การรีไซเคิล** โดยการนำหลอดพลาสติกใช้แล้ว (ที่ทำความสะอาดแล้ว) มาสร้าง มูลค่าเพิ่มแทนการทิ้งเป็นขยะ

Hand (ทักษะงานสาน):

๑. ลงมือทำ: เริ่มจากการรีดหลอด การขึ้นรูปโครงพัด และการสานสลับลายจนได้ขนาดที่ต้องการ
๒. ฝึกทักษะการเก็บชายพัดและการเข้าด้ามพัดให้แน่นหนา โดยศึกษา วิธีสานพัดเบื้องต้น เพื่อ เป็นพื้นฐาน

Health (ปลอดภัยและใช้ประโยชน์):

๑. เน้นความปลอดภัยของวัสดุ (หลอดต้องผ่านการฆ่าเชื้อ) เพื่อความปลอดภัยต่อระบบทางเดินหายใจของผู้ใช้งาน
๒. พัดที่ได้ช่วยระบายความร้อน ลดการใช้ไฟฟ้า (พัดลม/แอร์) เป็นการส่งเสริมสุขภาพในสภาพ อากาศร้อน

๖. กิจกรรมเลี้ยงปลาพาสลิน ขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (เรียนรู้วิถีปลา):

๑. นักเรียนศึกษา **สายพันธุ์ปลา** วิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ และระบบนิเวศในตู้ปลา/อ่างเลี้ยง
๒. วางแผนการจัดการคุณภาพน้ำและการคำนวณปริมาณอาหารให้เหมาะสม โดยศึกษาจาก คู่มือ การเลี้ยงปลาสวยงาม ของกรมประมง

Heart (เมตตาและใส่ใจ):

๑. ปลูกฝังความ **เมตตาต่อสัตว์** และความรับผิดชอบในการดูแลสิ่งมีชีวิตอย่างสม่ำเสมอ

๒.สร้างความภาคภูมิใจเมื่อเห็นปลาที่เลี้ยงมีสีสันสวยงามและสุขภาพแข็งแรง

Hand (ทักษะการเลี้ยง):

๑.ลงมือทำ: ฝึกการเปลี่ยนถ่ายน้ำ การล้างตู้ปลา และการเพาะพันธุ์ (หากเป็นปลากัด)

๒.ฝึกทักษะการตกแต่งตู้ปลาด้วยวัสดุธรรมชาติ เพื่อเพิ่มมูลค่าชิ้นงานให้เป็น ตู้ปลาสวยงามสำหรับตกแต่งบ้าน

Health (ผ่อนคลายและปลอดภัย):

๑.การมองปลาว่ายน้ำช่วย **ลดความเครียด** และสร้างสมาธิให้กับนักเรียน (Psychological Health)

๒.ดูแลความสะอาดของแหล่งน้ำเพื่อป้องกันการเพาะพันธุ์ของยุงลายในสถานศึกษา

๗. กิจกรรมน้ำยาล้างจาน(One wash) ขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (คิดวิเคราะห์):

๑.เรียนรู้ส่วนผสมหลัก เช่น N๗๐ (สารชำระล้าง) และสารสกัดจากธรรมชาติที่มีฤทธิ์เป็นกรดในการขจัดคราบมัน เช่น มะนาว หรือมะกรูด

๒.วางแผนการทำตามขั้นตอน สูตรน้ำยาล้างจานจากมะกรูด เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน

Heart (ประหยัดและพอเพียง):

๑.ปลูกฝังค่านิยม การพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการทำของใช้เอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

๒.สร้างความตระหนักในการใช้สารสกัดจากธรรมชาติเพื่อลดสารเคมีตกค้าง

Hand (ลงมือทำ):

๑.ฝึกทักษะการปรุง: เริ่มจากการต้มน้ำสมุนไพร การกวนสาร N๗๐ ให้ขึ้นฟอง และการผสมส่วนผสมทั้งหมดให้เข้ากันในทิศทางเดียวเพื่อให้ได้น้ำยาที่ใสและหนืดพอดี

๒.บรรจุลงขวดและออกแบบ ฉลากสินค้า ที่บอกสรรพคุณและวิธีใช้ให้สวยงาม

Health (ปลอดภัยและสุขอนามัย):

๑.ตรวจสอบค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ให้เหมาะสม เพื่อป้องกันการระคายเคืองต่อผิวหนังของผู้ใช้

๒.ใช้ทำความสะอาดภาชนะใน โครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียน เพื่อสุขอนามัยที่ดีของทุกคน

๘. กิจกรรมน้ำพริกสมุนไพร ก้าวไกลสู่อาชีพ เป็นการยกระดับอาหารพื้นบ้านสู่งานอาชีพที่สร้างรายได้จริง โดยเน้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของ ขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (สูตรเด็ดเคล็ดลับ):

๑.นักเรียนร่วมกันวิจัยและพัฒนาสูตรน้ำพริก โดยเน้นการใช้สมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา เช่น ขมิ้น กระชาย ขิง หรือตะไคร้

๒.คำนวณสัดส่วนวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตต่อกระทู้อ เพื่อวางแผนการตลาดและการตั้งราคาตาม หลักการบัญชีเบื้องต้น

Heart (ใส่ใจความสะอาด):

๑.ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่อง ความสะอาดและความซื่อสัตย์ ต่อผู้บริโภค ไม่ใส่สารกันบูด

๒.สร้างความภูมิใจในรสชาติอาหารถิ่นและการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น

Hand (ทักษะเชพมือโปร):

๑.ลงมือทำ: ฝึกทักษะการเลือกวัตถุดิบสดใหม่ การคั่วสมุนไพรให้หอม การโขลกให้ได้เนื้อสัมผัสที่พอดี และการผัดน้ำพริกให้เก็บได้นาน

๒.บรรจุลงในบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท และติด สติกเกอร์บาร์โค้ดสินค้า ของโรงเรียน

Health (อร่อยและดีต่อสุขภาพ):

๑.ชูจุดเด่นเรื่อง "น้ำพริกสุขภาพ" ที่ช่วยขับลมและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันจากสมุนไพร

๒.เน้นกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน สุขาภิบาลอาหาร เพื่อความปลอดภัยสูงสุด

๙. กิจกรรม เรียนรู้การลงทุน เพื่อต้นทุนที่ยั่งยืน คือการบ่มเพาะทักษะชีวิตและทักษะการเงิน ให้เยาวชนพร้อมเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยใช้หลัก ๔H เป็นแกนกลางในการพัฒนา:

Head (สมอง) : ความรู้เรื่องการลงทุน

๑.สร้างความเข้าใจ: เรียนรู้พื้นฐานการออมและการลงทุน (Saving vs Investing).

๒.วิเคราะห์ความเสี่ยง: ฝึกคิดวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการลงทุนรูปแบบต่างๆ เพื่อการตัดสินใจที่รอบคอบ.

๓.เป้าหมาย: พัฒนา "ความฉลาดทางการเงิน" (Financial Literacy) เพื่อให้เด็กๆ เข้าใจว่าการลงทุนคือการสร้าง "ต้นทุนที่ยั่งยืน" ให้กับอนาคต

๒.Heart (จิตใจ) : ทศนคติและคุณธรรม

๑.วินัยทางการเงิน: ปลูกฝังความซื่อสัตย์ ความอดทน และวินัยในการออม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการลงทุน.

๒.ความรับผิดชอบ: ตระหนักถึงผลกระทบของการใช้เงินต่อตนเองและสังคม.

๓.เป้าหมาย: สร้าง "เด็กดี" ที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ ไม่มุ่งหวังเพียงผลกำไร แต่คำนึงถึงความยั่งยืน.

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : การลงมือทำจริง

๑.ฝึกอาชีพสร้างรายได้: สนับสนุน เพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้จริง.

๒. พอร์ตการลงทุนจำลอง: ฝึกบริหารจัดการเงินรายได้ผ่านการจำลองการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์หรือสหกรณ์โรงเรียน.

๓. เป้าหมาย: เปลี่ยนความรู้ให้เป็นทักษะที่ใช้เลี้ยงชีพได้จริง

๔. Health (สุขภาพ) : ความสมดุลของชีวิต

๑. สุขภาพกายและใจ: การมีร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่เบิกบาน คือ "ทุนมนุษย์" ที่สำคัญที่สุดในการทำงานและสร้างสรรค์สิ่งใหม่.

๒. ความมั่นคงที่ยั่งยืน: เข้าใจว่าความมั่งคั่งที่แท้จริงต้องมาพร้อมกับสุขภาพที่ดีและความสุขในการดำเนินชีวิต

๑๐. กิจกรรม สนับสนุนไพรแพนชี ตามโมเดล ๔H โดยมีกระบวนการดังนี้:

๑. Head (สมอง) : ขั้นตอนการคิดและวิเคราะห์ (Identify & Research)

๑.สำรวจปัญหา (Pain Point): วิเคราะห์ว่าสบู่ในท้องตลาดขาดอะไร เช่น มีสารเคมีเยอะเกินไปหรือไม่ช่วยแก้ปัญหาผิวเฉพาะจุด (สิ่ว, ผิวแห้ง).

๒.วิจัยนวัตกรรม (Innovation Research): ค้นหาสารสกัดใหม่ๆ เช่น การใช้ สารสกัดจากเปลือกมังคุด เพื่อต้านแบคทีเรีย หรือการใช้กากกาแฟอัปไซเคิลมาทำสครับ.

๓.วางแผนสูตร: ใช้โปรแกรมหรือ เครื่องคำนวณค่าต่าง (Lye Calculator) เพื่อหาค่าความเข้มข้นและความชุ่มชื้นที่สมบูรณ์แบบที่สุด.

๒. Heart (จิตใจ) : การใส่ความหมายและคุณค่า (Empathy & Value)

๑.Design Thinking: ออกแบบสบู่โดยคำนึงถึงผู้ใช้ เช่น สบู่รูปสัตว์เพื่อจูงใจให้เด็กล้างมือ หรือ สบู่กลิ่นบำบัดเพื่อความผ่อนคลาย.

๒.Storytelling: สร้างเรื่องราวให้ผลิตภัณฑ์ เช่น "สบู่จากสมุนไพรสวนหลังบ้าน" เพื่อสร้างความภูมิใจและมูลค่าทางใจ.

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : การลงมือทำและทดลอง (Prototype & Test)

๑.การทำต้นแบบ (Prototyping): ทดลองทำสบู่สูตรใหม่ในปริมาณน้อยเพื่อดูเนื้อสัมผัสและการทำความสะอาด.

๒.การใช้เทคโนโลยีผลิต: นำนวัตกรรมแม่พิมพ์ ๓D Printing มาทำรูปทรงที่แปลกใหม่ หรือการทำสบู่แบบ Cold Process ที่คงคุณค่าสมุนไพรได้ดีกว่าความร้อน.

๓.การทดสอบคุณภาพ: ตรวจสอบค่า pH ให้เหมาะสมกับผิว (ประมาณ ๘-๑๐ สำหรับสบู่ก้อนธรรมชาติ) เพื่อความปลอดภัย.

๔. Health (สุขภาพ) : ความปลอดภัยและการส่งต่อ (Safety & Scale)

๑.มาตรฐานความปลอดภัย: ตรวจสอบสารปนเปื้อนและจัดแจ้ง เลขที่ใบรับแจ้ง (อย.) เพื่อการันตีว่าเป็นนวัตกรรมที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค.

๒. การขยายผล: นำนวัตกรรมที่สำเร็จไปสอนคนในชุมชนหรือวางขายเป็น สินค้า Startup เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืน.

๑๑. กิจกรรม Happy Farm ยามไถ่ขัน ขั้นตอนการดำเนินงานตาม ๔H Model

Head (วางแผนจัดการ):

๑. นักเรียนศึกษา สายพันธุ์ไก่ ที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ วิธีการสร้างเล้าที่ระบายอากาศได้ดี และตารางการให้อาหาร

๒. เรียนรู้การจดบันทึกสถิติการให้ไข่ หรือน้ำหนักตัว เพื่อนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและกำไรตามหลัก เศรษฐศาสตร์ครัวเรือน

Heart (เมตตาและอดทน):

๑. ฝึกความเมตตาต่อสัตว์และการดูแลเอาใจใส่เป็นประจำทุกวัน (ไม่ขาดช่วงแม้ในวันหยุด)

๒. สร้างความรับผิดชอบในการตื่นเข้ามาให้อาหารและเก็บไข่ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของ วินัยชาวเกษตร

Hand (ลงมือปฏิบัติ):

๑. ขั้นตอนการทำ: ฝึกการทำความสะอาดเล้า การผสมอาหารเสริมจากวัตถุดิบธรรมชาติ (เช่น หยวกกล้วยหมัก) และการฉีดวัคซีนเบื้องต้น

๒. เรียนรู้การถนอมอาหารหรือแปรรูปผลผลิต เช่น การทำ ไข่เค็มสมุนไพร เพื่อเพิ่มมูลค่า

Health (ปลอดภัยทั้งไก่และคน):

๑. เน้นการเลี้ยงแบบ ไก่อารมณดี (Free Range) เพื่อให้ได้ไข่ที่มีคุณภาพและสารอาหารสูง

๒. เข้มงวดเรื่องความสะอาดเพื่อป้องกันโรคระบาด (เช่น ไข่หวัดนก) ตามมาตรฐานของ กรมปศุสัตว์ เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้บริโภคในโรงเรียน

๑๑. ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย

จากการจัดกิจกรรมทั้ง ๑๑ กิจกรรม กับนักเรียนทุกชั้นเรียน เกิดผลภาพรวมคือ Play: นักเรียนรู้สึกสนุกกับการลงมือทำกิจกรรม Learn: เกิดทักษะอาชีพที่สามารถนำไปใช้ที่บ้านได้ และแยกผลที่เกิดเป็นรายกิจกรรมดังนี้

๑. กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวภายใต้โมเดล ๔H เป็นการสร้าง "ห้องเรียนมีชีวิต" ที่ให้ผลลัพธ์ครอบคลุมทุกด้านของตัวผู้เรียน ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความรู้และการคิด

- เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านดิน: เข้าใจเรื่องวงจรชีวิตพืช ธรรมชาติ และระบบนิเวศจากการลงมือปฏิบัติจริง
- ทักษะการวางแผน: ฝึกคำนวณระยะเวลาปลูก การบริหารพื้นที่ และการแก้ปัญหาเมื่อเจอโรคพืชหรือศัตรูพืช
- ความรู้เรื่องโภชนาการ: เข้าใจประโยชน์ของผักแต่ละชนิดที่มีต่อร่างกายตามหลัก การส่งเสริมโภชนาการเด็กวัยเรียน ของกรมอนามัย

๒. Heart (จิตใจ) : ทศนคติและนิสัย

- ความภาคภูมิใจ: เกิดความรู้สึกภูมิใจในผลงาน (Self-esteem) เมื่อเห็นเมล็ดพันธุ์เติบโตเป็นผลผลิต
- ความรับผิดชอบและความอดทน: การรดน้ำและดูแลทุกวันช่วยฝึกวินัยและความใจเย็น
- จิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม: เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอาหาร ลดการกินทิ้งกินขว้าง

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : การลงมือทำและอาชีพ

- ทักษะอาชีพเบื้องต้น: เรียนรู้กระบวนการผลิต การแปรรูป และ การจัดการตลาดจำลอง เพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้เสริม
- ทักษะชีวิต (Life Skills): พึ่งพาตนเองได้ในด้านอาหาร ลดภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว

๔. Health (สุขภาพ) : ร่างกายและความปลอดภัย

- โภชนาการที่ดี: ได้บริโภคผักสด ปลอดภัยจากสารพิษ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงตามเกณฑ์
- พัฒนาการทางกาย: การขุดดิน ปลูกพืช เป็นการออกกำลังกายและพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่
- สุขภาพจิต: การทำงานกับธรรมชาติช่วยลดความเครียดและสร้างความผ่อนคลาย

สรุป: ผู้เรียนจะไม่ได้แค่ "ผัก" แต่ได้ "ทักษะชีวิต" ที่เป็นต้นทุนติดตัวไปจนโต

๒. กิจกรรม ถูหอมปั่นสุข เป็นกิจกรรมที่รวมเอาศิลปะและภูมิปัญญา มาสร้างมูลค่า ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนตามแนวทาง ๔H อย่างชัดเจน

๑. Head (สมอง) : ความคิดสร้างสรรค์และธุรกิจ

- ความรู้ด้านสมุนไพร: เรียนรู้คุณสมบัติของพืชพรรณ เช่น ตะไคร้หอมช่วยไล่ยุง หรือลาเวนเดอร์ช่วยผ่อนคลาย ตามหลัก สรรพคุณสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทย
- การออกแบบและการตลาด: ฝึกการผสมกลิ่น (Blending) และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ดึงดูดใจ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์
- การคำนวณต้นทุน: ฝึกคิดราคาวัตถุดิบเพื่อวางแผนการขายเบื้องต้น

๒. Heart (จิตใจ) : สมาธิและรสนิยม

- การฝึกสมาธิ: ขั้นตอนการบรรจุและการตกแต่งช่วยให้ผู้เรียนจดจ่อและใจเย็นลง

- สุนทรียภาพ: พัฒนาประสาทสัมผัสและการรับรู้กลิ่นที่ละเอียดอ่อน รวมถึงความภูมิใจเมื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สวยงามด้วยตนเอง

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ฝีมือและการสร้างอาชีพ

- ทักษะงานฝีมือ: ฝึกการเย็บ ปัก หรือผูกริบบิ้น ซึ่งเป็นการพัฒนา ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก
- การสร้างรายได้เสริม: สามารถนำไปทำเป็นของชำร่วยหรือสินค้าจำหน่ายในชุมชน/ออนไลน์ ตามแนวทาง โครงการอาชีพนักเรียน

๔. Health (สุขภาพ) : บำบัดด้วยกลิ่น

- สุนทรบำบัด (Aromatherapy): กลิ่นหอมจากธรรมชาติช่วยลดความเครียดและสร้างความผ่อนคลายขณะทำกิจกรรม
- ความปลอดภัย: ผู้เรียนได้ใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ปราศจากสารเคมีสังเคราะห์ที่เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ

สรุป: ผู้เรียนจะได้เปลี่ยน "วัตถุดิบใกล้ตัว" ให้กลายเป็น "ผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่า" พร้อมฝึกทักษะการเป็นผู้ประกอบการตัวน้อย

๓. กิจกรรม ฝาแปลงร่างฮักโลก เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ภายใต้โมเดล ๔H ช่วยเปลี่ยน "ขยะ" ให้เป็น "มูลค่า" โดยส่งผลกระทบต่อผู้เรียนดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความคิดสร้างสรรค์และการจัดการขยะ

- ความรู้เรื่องประเภทพลาสติก: เรียนรู้การคัดแยกขยะ (เช่น ฝาขวดส่วนใหญ่เป็นพลาสติกประเภท HDPE) และกระบวนการ Circular Economy (เศรษฐกิจหมุนเวียน)
- นวัตกรรมการออกแบบ: ฝึกกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อเปลี่ยนฝาขวดให้เป็นของใช้ เช่น กระจกต้นไม้ ที่รองแก้ว หรือพวงกุญแจ
- การแก้ปัญหา: วางแผนขั้นตอนการแปรรูป ทั้งการทำความสะอาด การคัดแยกสี และการหลอมหรือประกอบชิ้นงาน

๒. Heart (จิตใจ) : จิตสำนึกรักษ์โลก

- ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม: ปลูกฝังนิสัยการลดขยะ (Zero Waste) และเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่เหลือใช้
- ความภูมิใจในผลงาน: รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดมลพิษผ่านการลงมือทำจริง เปลี่ยนขยะในมือให้กลายเป็นของมีค่า

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ทักษะช่างและผู้ประกอบการ

- ทักษะเชิงช่าง: ฝึกการใช้อุปกรณ์ในการประดิษฐ์หรือเครื่องมือแปรรูปพลาสติกอย่างปลอดภัย
- สร้างรายได้จากขยะ: พัฒนาทักษะ การเป็นผู้ประกอบการสังคม (Social Entrepreneur) โดยนำผลิตภัณฑ์รักษ์โลกไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้หมุนเวียน

๔. Health (สุขภาพ) : สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย

- สุขอนามัยในโรงเรียน/ชุมชน: การจัดการผาขวดอย่างเป็นระบบช่วยลดแหล่งสะสมเชื้อโรคและลดปริมาณขยะที่ต้องเผาหรือฝังกลบ
- ความภูมิใจที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต: การได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาดและเขียวชอุ่มช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้กับผู้เรียน

สรุป: ผู้เรียนจะก้าวจากการเป็น "ผู้ทิ้ง" มาเป็น "ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมรักษ์โลก" ที่เข้าใจคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔. กิจกรรมการถักเชือกทรงระถาง (Macramé Plant Hanger) เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะสมาธิ และงานฝีมือที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ตามโมเดล ๔H โดยส่งผลต่อผู้เรียนดังนี้

๑. Head (สมอง) : การวางแผนและมิติสัมพันธ์

- การคิดเชิงคำนวณ: ผู้เรียนต้องคำนวณความยาวของเชือก การกะระยะห่างของปม และการนับจำนวนเส้นเพื่อให้ได้รูปทรงที่สมมาตร
- การเรียนรู้ลวดลาย: ฝึกทักษะการจำรูปแบบเงื่อนต่างๆ (Knots) ซึ่งช่วยพัฒนาการทำงานของสมองซีกซ้ายและขวาไปพร้อมกัน

๒. Heart (จิตใจ) : ความนิ่งและสุนทรียภาพ

- การฝึกสมาธิ: ขั้นตอนการถักที่ต้องทำซ้ำอย่างต่อเนื่องช่วยให้ผู้เรียนมีความจดจ่อ (Mindfulness) และลดความใจร้อน
- ศิลปะบำบัด: การเลือกโทนสีและการออกแบบรูปทรงช่วยส่งเสริมอารมณ์ที่ผ่อนคลายและสร้างรสนิยมที่ดี

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : กล้ามเนื้อและการต่อยอดอาชีพ

- ความคล่องแคล่ว (Dexterity): พัฒนาทักษะ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ผ่านการดึง ม้วน และผูกปมเชือกให้แน่นและสวยงาม
- การสร้างรายได้: เป็นทักษะงานฝีมือที่กำลังเป็นนิยมในตลาดของแต่งบ้านแนว Eco-friendly สามารถนำไปจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ได้จริง

๔. Health (สุขภาพ) : กายภาพและสภาพแวดล้อม

- ความแข็งแรงของนิ้วและมือ: เป็นการออกกำลังกายมือที่ช่วยเพิ่มความแข็งแรงและความยืดหยุ่น
- สภาพแวดล้อมสีเขียว: เมื่อถักเสร็จแล้วนำไปแขวนต้นไม้ จะช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวในสถานศึกษา หรือที่บ้าน ส่งผลดีต่อคุณภาพอากาศและสุขภาพจิต

สรุป: ผู้เรียนจะได้เปลี่ยน "เชือกธรรมดา" ให้กลายเป็น "เฟอร์นิเจอร์รักษ์โลก" พร้อมพัฒนาความนิ่งและทักษะฝีมือที่โดดเด่นมาคาเม่ นักเรียนสามารถต่อยอดเป็น สินค้าตกแต่งบ้านสไตล์มินิมอล (Minimal Style) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยอาจนำไปวางขายร่วมกับ "ผลผลิตจากการปลูกผัก" ของห้องเรียนอื่น เพื่อสร้างโมเดลธุรกิจเกษตรครบวงจร

๕. กิจกรรมพัสดุ...กอดลม เป็นกิจกรรมอัปเดตที่เปลี่ยนวัสดุเหลือใช้อย่างหลอดพลาสติกให้กลายเป็นของใช้ที่มีประโยชน์ โดยส่งผลกระทบต่อผู้เรียนตามแนวทาง ๔H ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบ

- ทักษะการแก้ปัญหา: เรียนรู้วิธีการเชื่อมต่อหลอดที่ทรงกระบอกให้กลายเป็นแผ่นราบที่แข็งแรงพอจะรับลมได้
- การวางแผนและมีมติสัมพันธ: ฝึกการจัดวางสีเส้นและรูปทรง (เช่น ทรงกลม ทรงเหลี่ยม) เพื่อให้พัสดุมีความสวยงามและใช้งานได้จริง
- ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม: เข้าใจเรื่อง การลดขยะพลาสติก (Reduce & Reuse) โดยนำหลอดที่ย่อยสลายยากมาสร้างมูลค่าใหม่

๒. Heart (จิตใจ) : ความอดทนและรักสิ่งแวดล้อม

- ความใจเย็น: การประกอบหลอดที่ละชิ้นต้องใช้ความพยายามและความประณีต ช่วยฝึกวินัยและความใจเย็น
- จิตสำนึกสีเขียว: เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยลดปริมาณขยะและเห็นคุณค่าในของที่คนอื่นอาจมองข้าม

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ประสาทสัมผัสและอาชีพ

- ทักษะการประดิษฐ์: พัฒนาการทำงานประสานกันระหว่างมือและตา (Eye-Hand Coordination) ผ่านการตัด แปะ และเย็บหลอด
- ทักษะอาชีพ: เรียนรู้พื้นฐานการทำของที่ระลึกหรือ ผลิตภัณฑ์ทำมือ (Handmade) ที่สามารถนำไปแจกหรือจำหน่ายในกิจกรรมโรงเรียนได้

๔. Health (สุขภาพ) : ความปลอดภัยและสุขอนามัย

- สุขนิสัย: เรียนรู้การทำความสะอาดวัสดุเหลือใช้ก่อนนำมาประดิษฐ์ เพื่อความปลอดภัยต่อระบบทางเดินหายใจ
- การคลายความร้อน: ได้อุปกรณ์ช่วยระบายความร้อนในชีวิตประจำวัน ส่งผลดีต่อสุขภาพกายเมื่ออยู่ในที่อากาศร้อน

สรุป: ผู้เรียนจะเปลี่ยนจาก "คนทิ้งหลอด" เป็น "นักประดิษฐ์รักษ์โลก" ที่รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์

๖. กิจกรรม เลี้ยงปลาพาเพลิน เป็นกิจกรรมที่เปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นห้องสมุดธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียนตามโมเดล ๔H ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความรู้สัตววิทยาและการบริหารจัดการ

- เรียนรู้ระบบนิเวศ: เข้าใจเรื่องวัฏจักรน้ำ ค่า pH และการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำตามหลัก ชีววิทยาพื้นฐาน

- การวางแผนและงบประมาณ: ฝึกคำนวณค่าอาหาร ระบบกรอง และการจัดการพื้นที่เลี้ยงให้เหมาะสมกับจำนวนปลา
- ทักษะการช่าง: เรียนรู้การติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าและระบบออกซิเจนอย่างปลอดภัย

๒. Heart (จิตใจ) : ความเมตตาและสมาธิ

- ความเมตตากรุณา: ปลูกฝังจิตใจที่อ่อนโยนผ่านการดูแลเอาใจใส่สิ่งมีชีวิต
- ความรับผิดชอบ: การให้อาหารและเปลี่ยนน้ำตามกำหนดช่วยสร้างวินัยที่สม่ำเสมอ
- สมาธิบำบัด: การเฝ้าดูการเคลื่อนไหวของปลาช่วยให้จิตใจสงบและลดความใจร้อน

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : การเลี้ยงชีพและวิชาชีพ

- ทักษะการเพาะเลี้ยง: พัฒนาฝีมือในการเพาะพันธุ์และการคัดเลือกสายพันธุ์เพื่อสร้างมูลค่า สินค้าเกษตรสวยงาม
- ช่องทางรายได้: เรียนรู้การถ่ายภาพและการตลาดออนไลน์เพื่อจำหน่ายปลาหรืออุปกรณ์ตกแต่งตู้ปลา

๔. Health (สุขภาพ) : ผ่อนคลายและสภาพแวดล้อม

- สุขภาพจิตที่ดี: การมองปลาวายน้ำได้รับการยอมรับว่าช่วย ลดความเครียด และลดความดันโลหิตได้
- สภาพแวดล้อมสดชื่น: ตู้ปลาช่วยเพิ่มความชื้นในอากาศและสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายในสถานศึกษา

สรุป: ผู้เรียนจะได้เปลี่ยนจากการเป็น "ผู้เลี้ยง" ไปสู่การเป็น "ผู้เชี่ยวชาญด้านสัตว์น้ำ" ที่มีความรับผิดชอบ และมีทางเลือกในอาชีพสายเกษตรประณีต

๗. กิจกรรม น้ำยาล้างจาน(one wash) เป็นกิจกรรมวิทยาศาสตร์ใกล้ตัวที่เปลี่ยนผู้เรียนจาก "ผู้ซื้อ" มาเป็น "ผู้ผลิต" โดยส่งผลตามโมเดล ๔H ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความเข้าใจทางเคมีและเศรษฐศาสตร์

- เรียนรู้วิทยาศาสตร์: เข้าใจปฏิกิริยาการขจัดคราบมัน และความรู้เรื่องสารทำความสะอาด เช่น N๗๐ หรือสารสกัดจากธรรมชาติ ตามหลักเคมีในชีวิตประจำวัน
- การคำนวณต้นทุน: ฝึกเปรียบเทียบราคาต้นทุนวัตถุดิบกับการซื้อสำเร็จรูป เพื่อสร้างพื้นฐาน ความฉลาดทางการเงิน
- การพัฒนาสูตร: ฝึกคิดวิเคราะห์ในการปรับส่วนผสม เช่น การใช้สารสกัดจากมะนาวหรือมะกรูด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

๒. Heart (จิตใจ) : ความมั่นใจและวินัย

- ความภูมิใจ: รู้สึกมั่นใจเมื่อสามารถผลิตของใช้ที่ใช้งานได้จริงภายในครอบครัวหรือโรงเรียน
- จิตสำนึกพอเพียง: ปลูกฝังนิสัยการพึ่งพาตนเอง ลดการฟุ่มเฟือย และเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ทักษะช่างสังเกตและอาชีพ

- ทักษะกระบวนการ: ฝึกความละเอียดรอบคอบในการตวง การผสม และการรอเวลาให้ตัวยาคือตัว (เช่น การกวนไปในทิศทางเดียวกัน)
- การสร้างอาชีพ: พัฒนาสู่การทำ ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) การออกแบบฉลาก และการบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งขายในสหกรณ์

๔. Health (สุขภาพ) : ความปลอดภัยและสุขอนามัย

- ลดสารเคมีสะสม: หากใช้สูตรธรรมชาติ (Organic) จะช่วยลดการระคายเคืองต่อผิวหนังของผู้ใช้
- สุขอนามัยที่ดี: ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักความสะอาดผ่านการล้างภาชนะที่สะอาดหมดจดด้วยฝีมือตนเอง

สรุป: ผู้เรียนจะได้เปลี่ยน "รายจ่าย" ให้กลายเป็น "รายได้และความรู้" พร้อมทักษะการเป็นผู้ประกอบการเคมีภัณฑ์ในครัวเรือน **น้ำยาล้างจาน** นักเรียนสามารถผลิตน้ำยาล้างจานเพื่อใช้ภายในโรงเรียนและขยายผลสู่การทำ แปรณต์สินค้าชุมชน โดยนำสมุนไพรที่มีมากในท้องถิ่นมาเป็นจุดขาย และจำหน่ายในราคาย่อมเยาให้กับผู้ปกครอง

๘. กิจกรรมน้ำพริกสมุนไพร ก้าวไกลสู่อาชีพ เป็นการเรียนรู้ผ่านภูมิปัญญาอาหารไทยที่ช่วยยกระดับทักษะผู้เรียนตามโมเดล ๔H ได้อย่างโดดเด่น ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความรู้ทางโภชนาการและธุรกิจ

- เรียนรู้สรรพคุณ: เข้าใจประโยชน์ของสมุนไพร เช่น หอมแดงแก้หวัด กระเทียมลดไขมัน และพริกช่วยการเผาผลาญ ตามคัมภีร์แพทย์แผนไทย
- การถนอมอาหาร: เรียนรู้เทคนิคการยืดอายุอาหารโดยไม่ใช้สารกันบูด และการเลือกใช้วัตถุดิบตามฤดูกาล
- ทักษะธุรกิจ: ฝึกการคำนวณต้นทุนต่อกระปุก การตั้งราคาขาย และการทำโภชนาการบนฉลากสินค้า

๒. Heart (จิตใจ) : ความภูมิใจในรากถิ่น

- การอนุรักษ์วัฒนธรรม: เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์อาหารไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ความประณีต: การโขลกหรือผัดน้ำพริกให้ได้รสชาติและเนื้อสัมผัสที่ดีช่วยฝึกความอดทนและความใส่ใจในรายละเอียด (Mindfulness Cooking)

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ทักษะเชฟและการสร้างรายได้

- ทักษะการปรุงอาหาร: พัฒนาการใช้ประสาทสัมผัส (รูป รส กลิ่น) และความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ครัวอย่างปลอดภัย
- อาชีพเสริม: สามารถต่อยอดเป็นสินค้า น้ำพริกโฮมเมด จำหน่ายในตลาดชุมชนหรือออนไลน์ สร้างรายได้จริงระหว่างเรียน

๔. Health (สุขภาพ) : อาหารเป็นยา

- ส่งเสริมสุขภาพ: ผู้เรียนได้บริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีกากใยสูงจากสมุนไพร
- สุขอนามัยอาหาร (Food Safety): ปลูกฝังนิสัยความสะอาดในการประกอบอาหารตามหลัก สุขาภิบาลอาหาร ของกรมอนามัย

สรุป: ผู้เรียนจะเปลี่ยนจาก "คนกิน" เป็น "ผู้ผลิตอาหารสุขภาพ" ที่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านอาหาร (Foodpreneur) **น้ำพริกสมุนไพร**สามารถพัฒนาเป็นของฝากประจำตำบล โดยเชื่อมโยงกับ "ผลผลิตผักสวนครัว" ของห้องเรียนอื่นมาจัดเป็น ชุดเซตน้ำพริกพร้อมผักสด จำหน่ายในชุมชนหรือผ่านงานนิทรรศการ

๙. กิจกรรม เรียนรู้การลงทุน เพื่อต้นทุนที่ยั่งยืน โดยใช้ ๔H Model ไม่ใช่เพียงการสอนให้รู้จักผลตอบแทนเป็นตัวเลข แต่เป็นการสร้าง "ภูมิคุ้มกันชีวิต" ที่จะส่งผลต่อผู้เรียนใน ๔ มิติสำคัญ ดังนี้

๑. ผลด้านสติปัญญา (Head - สมอ)

- ความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy): ผู้เรียนจะเข้าใจความแตกต่างระหว่างการออมและการลงทุน รู้จักวิเคราะห์ความเสี่ยง และเข้าใจกฎของผลตอบแทน ๔ รู้สู่ความมั่งคั่ง (รู้หา, รู้เก็บ, รู้ใช้, รู้ขยายดอกผล).
- ทักษะการตัดสินใจ: ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถประเมินทางเลือกและผลกระทบ ก่อนตัดสินใจลงทุนในอนาคต.

๒. ผลด้านทัศนคติและจิตใจ (Heart - จิตใจ)

- วินัยและความอดทน: การลงทุนสอนให้ผู้เรียนรู้จัก "การรอคอยที่คุ้มค่า" (Delayed Gratification) และมีวินัยในการจัดสรรรายได้อย่างสม่ำเสมอ.
- ความภูมิใจในตนเอง: เมื่อผู้เรียนเห็นดอกผลจากสิ่งที่ตนเองลงมือทำ จะเกิดความมั่นใจและรู้สึกถึงอิสรภาพทางการเงินในเบื้องต้น.

๓. ผลด้านทักษะปฏิบัติ (Hand - ทักษะ)

- ทักษะอาชีพและนวัตกรรม: ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดสร้างอาชีพ หรือใช้ต้นทุนที่มีอยู่ (เงินหรือทรัพยากร) มาบริหารจัดการให้เกิดมูลค่าเพิ่ม.
- การจัดการหนี้และทรัพย์สิน: ฝึกทักษะการบริหารจัดการเงินจริง ซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการป้องกันปัญหาหนี้สินในอนาคต.

๔. ผลด้านสุขภาพและความมั่นคง (Health - สุขภาพ)

- ลดภาวะเครียดทางการเงิน: การมีพื้นฐานการลงทุนที่ดีช่วยสร้างความมั่นคงในอนาคต ลดความวิตกกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายและหนี้สิน ส่งผลดีต่อสุขภาพจิต.
- ความสมดุลของชีวิต: ผู้เรียนเข้าใจว่าสุขภาพที่แข็งแรงคือ "ต้นทุนการทำงาน" ที่สำคัญที่สุด และการลงทุนที่ยั่งยืนต้องไม่ทำลายสมดุลของชีวิต.

สรุปสั้นๆ: ผู้เรียนจะเปลี่ยนจาก "ผู้บริโภค" เป็น "ผู้บริหารจัดการ" ที่สามารถ "พึ่งพาตนเองได้" และพร้อมเติบโตไปเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม

๑๐. กิจกรรมสบู่สมุนไพร เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานวิทยาศาสตร์เข้ากับศิลปะอย่างลงตัว ส่งผลต่อผู้เรียนตามโมเดล ๔H ดังนี้

๑. Head (สมอง) : ความรู้ทางเคมีและนวัตกรรม

- เรียนรู้ปฏิกิริยาเคมี: เข้าใจกระบวนการเกิดสบู่ (Saponification) ระหว่างไขมันกับด่าง และการทำงานของสารลดแรงตึงผิวตามหลัก เคมีพื้นฐาน
- การคำนวณและวางแผน: ฝึกคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบ น้ำหนัก และค่าความชุ่มชื้น เพื่อให้ได้สบู่ที่มีคุณภาพดี
- ความคิดสร้างสรรค์: ออกแบบรูปทรง สีกลิ่น และกลิ่นหอมให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

๒. Heart (จิตใจ) : ความละเอียดอ่อนและสมาธิ

- ความประณีต: การหลอม การเท และการตกแต่งต้องใช้ความใจเย็นและความละเอียดรอบคอบ
- ความภูมิใจในตนเอง: เกิดความมั่นใจเมื่อสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน และสามารถนำไปใช้จริงหรือมอบเป็นของขวัญได้

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ฝีมือและการเป็นผู้ประกอบการ

- ทักษะกระบวนการผลิต: พัฒนาการทำงานที่ต้องใช้ความระมัดระวัง (เช่น การใช้ความร้อนหรือสารละลายต่าง) และการควบคุมอุณหภูมิ
- ช่องทางสร้างรายได้: พัฒนาสู่การเป็น ธุรกิจความงามและสุขภาพ (Startup) โดยฝึกการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาดเบื้องต้น

๔. Health (สุขภาพ) : สุขอนามัยและผลิตภัณฑ์ปลอดภัย

- การดูแลผิวพรรณ: เรียนรู้การเลือกใช้วัตถุดิบธรรมชาติ เช่น น้ำมันมะพร้าว สบู่สมุนไพร หรือวิตามินที่ปลอดภัยต่อผิวมากกว่า สารเคมีสังเคราะห์
- สุขนิสัยที่ดี: ปลูกฝังเรื่องการรักษาความสะอาดของร่างกายผ่านผลิตภัณฑ์ที่ตนเองทำขึ้น

สรุป: ผู้เรียนจะเปลี่ยนจาก "ผู้ซื้อ" มาเป็น "นักปรุงสบู่" ที่เข้าใจทั้งกระบวนการผลิตทางเคมีและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า

๑๑. กิจกรรม Happy Farm ยามไถ่ขัน การเลี้ยงไก่ตามโมเดล ๔H เป็นการเรียนรู้ผ่านการเกษตรที่มีชีวิต ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวงจรชีวิตและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑. Head (สมอง) : การคิดวิเคราะห์และการวางแผน

- ความรู้อุตสาหกรรมเกษตร: เรียนรู้เรื่องสายพันธุ์ไก่ ระบบทางเดินอาหาร และการป้องกันโรคในสัตว์ปีก ตามหลักการของ กรมปศุสัตว์
- การบริหารจัดการเงิน: ฝึกบันทึกรายจ่ายค่าอาหารและรายได้จากการขายไข่หรือเนื้อไก่ เพื่อศึกษา ความฉลาดทางการเงิน และความคุ้มค่าในการลงทุน
- ทักษะการแก้ปัญหา: วิเคราะห์สาเหตุเมื่อไก่ไม่ไข่หรือเจ็บป่วย และหาวิธีจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

๒. Heart (จิตใจ) : ความรับผิดชอบและเมตตาธรรม

- วินัยและความสม่ำเสมอ: การเลี้ยงสิ่งมีชีวิตต้องทำเป็นประจำทุกวัน ทั้งการให้อาหารและทำความสะอาดเล้า ช่วยฝึกความรับผิดชอบขั้นสูง
- ความอ่อนโยน: ปลูกฝังความเมตตาต่อสัตว์ (Animal Welfare) และเข้าใจคุณค่าของทุกชีวิต

๓. Hand (ทักษะปฏิบัติ) : ทักษะอาชีพและพึ่งพาตนเอง

- ทักษะเกษตรกรรมอาชีพ: ฝึกการสร้างโรงเรือน การเตรียมอาหาร และการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ไข่ไก่) อย่างถูกวิธี
- ความมั่นคงทางอาหาร: สามารถผลิตโปรตีนคุณภาพดีไว้บริโภคเองในครัวเรือน ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง

๔. Health (สุขภาพ) : โภชนาการและความแข็งแรง

- อาหารปลอดภัย: ได้บริโภคไข่สดหรือเนื้อไก่ที่รู้แหล่งที่มา ปราศจากสารเร่ง เพื่อ โภชนาการที่ดีของเด็กวัยเรียน
- พัฒนาการทางกาย: การทำงานในเล้าไก่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายและออกกำลังกายกลางแจ้ง

สรุป: ผู้เรียนจะเปลี่ยนจาก "ผู้บริโภค" เป็น "ผู้ผลิตอาหารคุณภาพ" ที่มีความรับผิดชอบต่อชีวิตและเข้าใจพื้นฐานธุรกิจเกษตรอย่างยั่งยืน

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

บทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned) จากการดำเนินนวัตกรรม "Play & Learn เพลินทำงาน" (๔H Model) ของ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนี้ครับ

๑. การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในตำรา (Learning beyond Classroom)

- บทเรียน: การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือการ ลงมือทำจริง (Active Learning) นักเรียนจดจำขั้นตอนการปลูกผักหรือทำน้ำยาล้างจานได้แม่นยำกว่าการท่องจำ เพราะได้สัมผัสอุปกรณ์ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยตัวเอง
- ผลลัพธ์: เกิดทักษะวางแผน (Head) และทักษะปฏิบัติ (Hand) ที่นำไปใช้ในชีวิตจริงได้ทันที

๒. คุณธรรมนำความรู้ (Attitude Over Skill)

- บทเรียน: ทักษะอาชีพจะไม่มีค่าหากขาด ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ (Heart) เช่น การดูแลสัตว์เลี้ยงหรือการทำอาหารที่ต้องใส่ใจความสะอาด
- ผลลัพธ์: นักเรียนมีความอดทน มีวินัย และเห็นคุณค่าของหยาดเหงื่อแรงงาน ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็นพลเมืองที่ดี

๓. พลังแห่งความร่วมมือ (Synergy of Stakeholders)

- บทเรียน: ความสำเร็จของ "หนึ่งห้องเรียน หนึ่งงานอาชีพ" ไม่ได้เกิดจากครูเพียงคนเดียว แต่ต้องอาศัย ประชาชนชาวบ้านและชุมชน ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา
- ผลลัพธ์: โรงเรียนกลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน (Community Hub) และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

๔. สุขภาวะสร้างสมรรถนะ (Well-being Drives Performance)

- บทเรียน: เมื่อนักเรียนมีความสุข (Play) และมีสุขภาพกายใจที่ดี (Health) จะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ผลลัพธ์: ลดความตึงเครียดในการเรียนวิชาการ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะและความภาคภูมิใจ

๕. ความยั่งยืนเริ่มต้นที่เศรษฐกิจพอเพียง (Sustainability)

- บทเรียน: การใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น (เช่น สมุนไพร หรือวัสดุรีไซเคิล) ช่วยลดต้นทุนและทำให้โครงการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องแม้ขาดงบประมาณภายนอก
- ผลลัพธ์: นักเรียนเข้าใจหลักการบริหารจัดการการเงินและทรัพยากรตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวง ร.๙

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

การพัฒนานวัตกรรม "Play & Learn เพลินทำงาน" (๔H Model) ของ โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ (Key Success Factors) ในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. ด้านนักเรียน (Student)

๑. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการเลือก "งานอาชีพ" ตามความสนใจ (Head) เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
๒. ต้องเน้นการลงมือทำจริง (Hand) จนเกิดทักษะความชำนาญ ไม่ใช่เพียงการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในห้องเรียน
๓. นักเรียนสามารถถอดบทเรียนจากการทำงานได้ว่าตนเองได้พัฒนาด้านใดบ้าง ทั้งด้านอารมณ์ (Heart) และสุขภาพ (Health)

๒. ด้านครู (Teacher)

๑. ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็น "โค้ช" (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก ที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนคิดและแก้ปัญหาเอง
๒. ครูมีความสามารถในการบูรณาการงานอาชีพเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ (การคำนวณต้นทุน) หรือภาษาไทย (การเขียนคำอธิบายสินค้า)

๓. ครูใช้กระบวนการ PLC (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ) เพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและหาวิธีพัฒนานวัตกรรมร่วมกับเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ

๓. ด้านโรงเรียน (School)

๑. ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพ

๒. มีการปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม Play & Learn ที่สอดคล้องกับบริบทของ สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

๓. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเหมาะสมกับการเรียนรู้งานอาชีพในทุกระดับชั้น

๔. ด้านชุมชน (Community)

๑. ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องงานฝีมือหรือการเกษตร

๒. ผู้ปกครองและคนในชุมชนช่วยสนับสนุนสินค้าหรือผลผลิตของนักเรียน ทำให้เกิดวงจร "เรียน-ทำ-ขาย" ที่ครบวงจร

๓. เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมอาชีพนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จนี้จะทำให้ "หนึ่งห้องเรียน หนึ่งงานอาชีพ" ไม่ใช่แค่เพียงการบ้าน แต่กลายเป็น สมรรถนะติดตัว ที่นักเรียนนำไปใช้เลี้ยงชีพได้จริงในอนาคต

ภาคผนวก

กิจกรรมปลูกผักรักษโลก

กิจกรรมครัวสวนธรรมชาติ

กิจกรรมปันรักผักจากหนู

กิจกรรมถูงหอมปิ่นสุข

กิจกรรม ฝาแปลงร่างอีกโลก

กิจกรรม Macrame Green Hanger

กิจกรรมพัดหลอด..กอดลม

กิจกรรม One Wash

กิจกรรม น้ำพริกสมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

กิจกรรม Happy Farm ยามไถ่ขัน

รายงาน

นวัตกรรมการศึกษาสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โรงเรียนบ้านหนองหล่มหนองเหล่า

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ